

Kivine voimajohtohanke, Vöyri, Isokyrö, Vaasa, Laihia, Mustasaari

Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on antanut Kivine voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta lausunnon 8.7.2025. Yhteysviranomaisen täydentää edellä mainittua lausuntoa tällä lausunnolla siitä puuttuneiden mielipiteiden ja Väyläviraston lausunnon osalta. Myös Mustasaaren kunnan lausunnon tiivistelmää on tarkennettu. Tämä lausunto korvaa 8.7.2025 annetun lausunnon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

1 Hanketiedot

Hankkeen nimi ja sijainti

Hankkeesta vastaava: Energiequelle Oy, Malminkatu 30, 00100
HELSINKI

Konsulttina: Ramboll Finland Oy, Kauppatori 1–3 F, 60100 Seinäjoki

Yhteysviranomaisen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Etelä-Pohjanmaan
elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Energiequelle Oy suunnittelee 400 kV:n voimajohdon rakentamista Kivine tuulivoimahankkeelta Mustasaaren Tuovilan sähköasemalle. Rakennettavan voimajohtoreitin pituus on noin 33 km. Noin puolet reitistä sijoittuu jo olemassa olevien voimalinjojen viereen. Johtoalueen leveys uudessa maastokäytävässä on noin 62 m ja nykyisen johdon rinnalle sijoittuessaan johtokäytävä levenee noin 42 m. Tarkasteltavat voimajohtoreitit sijoittuvat Vöyrin, Isonkyrön, Vaasan, Laihian ja Mustasaaren kuntien alueille.

Arvioitavat vaihtoehdot

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1a: 400 kV:n voimajohto rakennetaan Kivine tuulivoimahankkeelta Tuovilan sähköasemalle. Laihian kohdalla vaihtoehto VE1a kulkee nykyisten 400 ja 110 kV:n voimajohtojen koillispuolella.

VE1b: 400 kV:n voimajohto rakennetaan Kivine tuulivoimahankkeelta Tuovilan sähköasemalle. Laihian kohdalla vaihtoehto VE1b kulkee nykyisten 400 ja 110 kV:n voimajohtojen lounaispuolella.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn vireilletulo

Energiequelle Oy on 6.5.2025 saattanut vireille ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) toimittamalla Etelä-Pohjanmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukseen (jäljempänä ELY-keskus) Kivine voimajohtohanke, Vöyri, Isokyrö, Vaasa, Laihia, Mustasaari hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma).

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohdan 8 b) perusteella, kun kyseessä on vähintään 220 kilovoltin maanpäällinen voimajohto, jonka pituus on yli 15 kilometriä.

3 Ennakkoneuvottelu

Yhteysviranomainen järjesti ennakkoneuvottelun 10.4.2024, edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Energiequelle Oy, Ramboll Finland Oy, Vöyrin kunta, Isonkyrön kunta, Laihian kunta, Vaasan kaupunki, Etelä-Pohjanmaan liitto, Pohjanmaan liitto ja Pohjanmaan museo.

4 Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 9.5. - 9.6.2025. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/kivine-voimajohto-YVA. Vöyrin, Isonkyrön, Laihian ja Mustasaaren kuntia ja Vaasan kaupunkia on pyydetty tiedottamaan kuulutuksesta verkkosivuillaan. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on

tiedotettu Ilkka-Pohjalainen ja Vasabladet-lehdissä 9.5.2025 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiohjelmaan on voinut tutustua kuulemisaikana Vöyrin, Isonkyrön, Laihian ja Mustasaaren kunnantaloilla ja Vähänkyrön yhteispalvelupisteellä.

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 20.5.2025 klo 17–19 Savilahti-talolla osoitteessa Merikaarrontie 5, 66500 Vähäkyrö sekä etäyhteydellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä 8 henkilöä ja mukana etäyhteydellä noin 2 kuulijaa. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat mm. sähkönsiirron maakaapeloinnin mahdollisuus, maanomistajille maksettavat korvaukset, hankkeen liittäminen olemassa oleviin voimajohtokäytäviin, ja mahdollinen lunastusmenettely.

5 Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomainen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 15 lausuntoa ja 7 mielipidettä. Pohjanmaan pelastuslaitos, Säteilyturvakeskus, Seinäjoen museot ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiset ovat ilmoittaneet, että heillä ei ole lausuttavaa arviointiohjelmasta.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/kivine-voimajohto-YVA. Verkkosivuilla julkaistuista lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri – vastualue katsoo, että arviointiohjelmassa esitetty liikenteen nykytilan kuvaus ja vaikutusten arviointisuunnitelma vaikuttavat riittävältä. Sähkönsiirron suunnittelussa ja rakentamisessa tulee huomioida Väyläviraston määräykset.

Etelä-Pohjanmaan liitto huomauttaa, että hankkeen arviointimenettelyssä tulee huomioida Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n ekologistia yhteyksiä sekä arkeologista kulttuuriperintöä koskevat yleiset suunnittelumääräykset. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida muut lähialueen energiantuotanto- ja sähkönsiirtohankkeet. Arviointiselostuksessa tulee analysoida hankkeen vaikutuksia Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntakaavojen tavoitteisiin sekä niiden kaavamerkintöihin ja suunnittelumääräyksiin.

Fingrid Oyj huomauttaa, että voimajohtojen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä risteämälausunto.

Metsähallitus huomauttaa, että suunnitellun sähkönsiirtoreitin välittömässä läheisyydessä sijaitsee valtion omistamia suojeluun varattuja kiinteistöjä, jotka tullaan perustamaan luonnonsuojelualueiksi. Kyseiset kiinteistöt tulee huomioida arviointiselostuksessa ja arvioida hankkeen vaikutukset niihin. Hankkeen reittivaihtoehdot sijoittuvat lähimmillään noin 280 metrin (VE1A) tai 350 metrin (VE1B) etäisyydelle Perämetsän Natura-alueesta (FI0800105, SAC). Metsähallitus katsoo, että kyseisen Natura-alueen osalta arviointimenettelyssä tulee arvioida sähkönsiirtoreitin vaikutus alueen suojeluperusteena olevaan liito-oravaan ja lajin kulkuyhteyksiin. Metsähallitus huomauttaa, että suunnitellun sähkönsiirtoreitin läheisyyteen on suunnitteilla muitakin sähkönsiirron hankkeita, jotka tulee huomioida ja esittää tämän hankkeen arviointimenettelyssä.

Luonnonvarakeskus (Luke) huomauttaa, että suunnitellut metsäkanalintujen ja suurpetojen selvitykset vaikuttavat riittämättömiltä. Luke toteaa, että voimajohdon maakaapeloinnilla voitaisiin välttää lintujen törmäyskuolleisuutta. Luke pitää tärkeänä, että arviointiselostuksessa otetaan huomioon hankkeen yhteisvaikutukset muiden maankäytön hankkeiden kanssa. Lisäksi tulee selvittää hankkeen vaikutukset läheisiin Natura-alueisiin.

Mustasaaren kunnanhallitus toteaa, että sähkönsiirtovaihtoehdot on sijoitettu 10.6.2013 hyväksytyn Mustasaaren kunnan strategisen yleiskaavan alueelle. Kaava ei ole oikeusvaikutteinen, mutta se ohjaa kunnan maankäyttöä ja yhdyskuntakehitystä. Voimajohtovaihtoehdot sijoittuvat lisäksi Helsingbyn–Tuovilan osayleiskaavaluonnoksen alueelle, kaavaluonnos oli nähtävillä 5.6.–14.8.2024. Voimajohtojen linjaus osuu vain osittain kaavaluonnoksessa osoitetulle voimajohtojen alueelle. Kunnanhallitus huomauttaa, että useat vierekkäiset ja uudet johtokäytävät voivat aiheuttaa merkittäviä kielteisiä vaikutuksia muun muassa kulttuuriperinnölle, maisemallisesti arvokkaille alueille ja rakennetulle ympäristölle. Arviointimenettelyssä on tärkeää selvittää vaikutukset maanomistajille, asukkaille, maankäyttöön, Tuovilan sähköasemalle ja maisemakuvaan. Jos olemassa olevia johtokäytäviä ei ole mahdollista käyttää, kunta edellyttää, että uusia sähköasemia osoitetaan paikkoihin, joista muutamien tuulivoima-alueiden tuottama sähkö voidaan siirtää niiden kautta kantaverkkoon tai lähimpään sähköverkkoon. Kunta esittää myös vaihtoehtoisesti maakaapelia Helsingbyn–Tuovilan osayleiskaavan alueelle.

Mustasaaren kunnan ympäristönsuojelu toteaa, että hankkeessa tulee ensisijaisesti hyödyntää olemassa olevia sähkönsiirtoreittejä sekä selvittää miten voimajohtojen maisemavaikutukset voidaan minimoida. Tuovilan alueen osalta tulee tutkia mahdollisuutta maakaapeloinnille. Ympäristönsuojelu huomauttaa, että Mustasaaren alueelle suunnitellulla

sähkönsiirtoreitillä on suuri todennäköisyys happamien sulfaattimaiden esiintymiselle.

Pohjanmaan liitto pyytää huomioimaan sekä Pohjanmaan maakuntakaava 2040:n että Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n sisältämät sähkönsiirtoa koskevat yleiset suunnittelumääräykset. Voimajohdot tulisi ensisijaisesti keskittää yhteiseen johtokäytävään ja yhteisiin pylväisiin. Yhtenäisten metsäalueiden pirstoutumista on vältettävä. Suunnittelussa on otettava huomioon mahdollisuudet edistää luonnon monimuotoisuutta ja turvattava ekologiset yhteydet. Liitto pitää tärkeänä, että vaikutusten arvioinnissa huomioidaan muut lähialueen hankkeet ja niiden yhteisvaikutukset.

Pohjanmaan museo toteaa, että arviointiselostuksessa tulee huomioida myös paikallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja kokonaisuudet. Museo katsoo, että suunnitellulla sähkönsiirtoreitillä tulee olemaan kielteisiä vaikutuksia maisemaan, kulttuuriympäristöön ja asukkaiden viihtyvyyteen.

Väylävirasto muistuttaa, että mikäli hankkeessa havaitaan tarvetta esimerkiksi liittymien avartamiseen tai tierakenteiden vahvistamiseen, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Liittymäluvuissa maanteille ja mahdollisissa erikoiskuljetuksissa lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus. Kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle tulee noudattaa liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain sekä Väyläviraston ja Liikenneviraston ohjeita ja määräyksiä. Tiealueella tehtäville töille sekä rakenteiden sijoittamiselle tiealueelle tarvitaan ELY-keskuksen lupa. Voimajohtojen sijoittaminen rautatiealueelle tapahtuu lunastusluvalla tai sopimalla sijoittamisesta Väyläviraston kanssa ratelain 36 §:n mukaisesti. Rautatiealueelle sijoitettavien rakennelmien, laitteiden ja johtojen sijoittamisessa on noudatettava Väyläviraston ohjeita.

Vöyrin kunnan ympäristönsuojelu huomauttaa, että suunniteltu sähkönsiirtoreitti sijaitsee Vöyrinjokilaakson valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen eteläpuolella. Ympäristönsuojelu kyseenalaistaa suunnitellun sähkönsiirtoreitin vaikutusalueelle tehtävien muutto- ja pesimälinnustoselvitysten riittävyyden.

Yhteenveto mielipiteistä

Yksityisen henkilön mielipiteessä ilmaistaan huoli hankkeen negatiivisista vaikutuksista ihmisiin, luontoon ja linnustoon. Mielipiteessä ehdotetaan, että suunniteltu sähkönsiirtoreitti siirrettäisiin Vöyrin ja Isonkyrön kuntarajalle, jotta saavutettaisiin riittävä etäisyys olemassa olevaan rakennuskantaan. Suunnitellun sähkönsiirtoreitin läheisyydessä Kråkholmshällornassa sijaitsee muinaishautoja ja suojeltuja kohteita.

Yksityisen henkilön mielipiteessä (kaksi allekirjoitusta) kerrotaan, että suunnitellun sähkönsiirtoreitin alueella on mm. liito-oravia ja viitasammakoita.

Yksityisen henkilön mielipiteessä (kaksi allekirjoitusta) vastustetaan sähkönsiirtoreitin sijoittamista allekirjoittaneiden omistamille maa- ja metsätalousalueille, erityisesti viljelykäytössä olevalle peltoalueelle. Voimalinjojen sijoittaminen monimuotoisuus- ja riistapeltolina käytettäville peltoalueille vaikuttaisi negatiivisesti etenkin alueen hyönteisiin, linnustoon ja elinympäristöihin.

Korsvind Oy (c/o Metsähallitus) kertoo mielipiteessään, että Korsnäsin kunnan edustalle suunnitteilla olevan merituulivoimapuiston sähkönsiirron yksi toteutusvaihtoehto on ilmajohto Tuovilan sähköasemalle. Korsnäsin merituulivoimahankkeen ja Kivinen voimajohtohankkeen suunnitellut voimajohdot eivät risteä toisiinsa nähden, mutta liittyvät kumpikin Tuovilassa sähköasemaan etelästä lähellä toisiaan. Kivine voimajohtohankkeen arviointimenettelyssä tulee selkeästi tuoda esille kaikki lähialueen muut voimajohtohankkeet ja huomioida ne hankkeen vaikutusten arvioinnissa.

Yksityisen henkilön mielipiteessä (kaksi allekirjoitusta) vastustetaan sähkönsiirtoreitin sijoittamista viljelykäytössä oleville pelloille.

Yksityisen henkilön mielipiteessä ollaan huolissaan hankkeen aiheuttamista haittavaikutuksista maanviljelyyn ja ehdotetaan että voimajohdon linjausta muutetaan alkupäästä siten että se kulkisi Isonkyrön ja Vöyrin rajaa myötäillen.

Yksityisen henkilön mielipiteessä (57 allekirjoitusta) ollaan huolissaan hankkeen vaikutuksista maisemaan ja lähellä asuvien ihmisten elinoloihin. Mielipiteessä esitetään, että sähkönsiirto toteutettaisiin hyödyntämällä jo olemassa olevia voimajohtolinjoja. Mustasaaren kunnan alueella voitaisiin vaihtoehtoisesti toteuttaa sähkönsiirto maakaapelilla.

6 Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa YVA-asetuksen 3 §:ssä mainitut arviointiohjelman sisältövaatimukset ja arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi arviointiselostusta ja siihen liittyviä selvityksiä laadittaessa tulee huomioida seuraavat yhteysviranomaisen esiin tuomat asiat (alla kohdat **YV**).

Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Arviointiohjelmassa on esitetty kuvaus hankkeesta, sen tarkoituksesta ja sijainnista, tiedot maankäyttötarpeesta ja hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin, tiedot hankkeesta vastaavasta sekä arvio hankkeen

suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta. Arviointiohjelmassa on esitetty kansainvälisiä, kansallisia ja alueellisia energia- ja ilmastotavoitteita sekä miten hanke liittyy näihin tavoitteisiin.

Arviointiohjelmassa on esitetty ns. 0-vaihtoehtoon eli hankkeen toteuttamatta jättämisen lisäksi kaksi vaihtoehtoa. Arviointiohjelmassa on kuvattu arvioitavien vaihtoehtojen muodostaminen.

YV: Hankkeen vaihtoehtot on esitetty selkeästi karttakuvoin ja sanallisesti. Karttojen lisäksi voimajohtoreitin leveydet on havainnollistettu leikkauskuvoin, mikä helpottaa hahmottamaan kyseistä linjaa myös maastossa.

Kaikki hankkeeseen liittyvät toiminnot, joita ilman hanketta ei voida toteuttaa, tulee kuvata ja arvioida tasapuolisesti. Arviointiselostuksen tulee olla mahdollisimman havainnollinen ja ymmärrettävä. Hankekuvausta tulee tarkentaa arvioinnissa saadun tiedon perusteella. Tiedot hankkeen elinkaaren aikana syntyvistä jätteistä ja niiden määristä tulee esittää, kuten myös jätteiden käsittelymenetelmät ja niiden loppusijoitus- tai hyödyntämisvaihtoehtot.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen edellyttämät sekä mahdollisesti tarvittavat luvat ja suunnitelmat sekä niihin rinnastettavat päätökset.

YV: Hankkeen edellyttämät luvat ja suunnitelmat on selvitetty pääosin kattavasti. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että arviointiselostuksessa tulee huomioida lunastuslupaa koskeva ajantasainen lainsäädäntö. Lisäksi tulee huomioida vesilain (587/2011) 2 luvun 15 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus.

YVA-menettely ja osallistuminen sekä arvioinnin laatijoiden pätevyys

Arviointiohjelmassa on kuvattu arviointimenettelyn vaiheet, tavoitteet, osapuolet, tiedot arviointimenettelyn aikaisesta osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta sekä arvio aikataulusta. YVA-menettelyn alkuvaiheessa on järjestetty ennakkoneuvottelu.

YV: Arviointimenettelyn keskeisenä tavoitteena on lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia, joten menettelyn aikana tehtävään tiedottamiseen ja asianosaisten palautteen antomahdollisuuksiin tulee panostaa riittävästi.

Arviointimenettelyn aikataulussa tulee huomioida mahdollisten lisäselvitysten vaatima aika, esimerkiksi luontoselvityksiin esitetyt täydennystarpeet.

Arviointiohjelmassa on kuvattu arviointiin osallistuvien henkilöiden koulutus, rooli arvioinnissa sekä kokemusvuodet. Yhteysviranomaisen

toteaa, että arvioinnin laatijoiden pätevyystiedot on esitetty riittävällä tasolla.

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Arviointiohjelmassa on kuvattu yleispiirteisesti arvioitavien voimajohtoreittien ympäristön nykytilaa, suunniteltua maankäyttöä ja suojelukohteita. Arviointiohjelmassa on esitetty arvioitavat YVA-lain mukaiset ympäristövaikutukset sekä laadittavat selvitykset. Merkittävimmiksi pysyviksi ympäristövaikutuksiksi on esitetty vaikutukset maisemaan ja luontoon. Rakentamisen aikaiset vaikutukset kohdistuvat erityisesti virkistyskäyttöön ja liikenteeseen. Arviointiohjelman mukaan vaikutusalueen laajuus riippuu arvioitavasta ympäristövaikutuksesta. Osa vaikutuksista rajoittuu reittivaihtoehtojen alueelle ja osa levittäytyy laajemmalle alueelle. Hankkeen ympäristövaikutuksia arvioidaan hankkeen koko elinkaaren ajalta.

YV: Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen merkittävät vaikutukset. Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusten arvioinnissa tulee keskittyä erityisesti hankkeen todennäköisesti merkittävien vaikutusten arviointiin ja tämä tulee tuoda selkeästi esiin raportoinnissa. Yhteysviranomaisen edellyttää, että eri vaikutustyyppien merkittävyyden määrittämisessä käytetään johdonmukaisesti samaa arviointimenetelmää. Arviointiselostuksessa tulee avata vaikutustyypeittäin, miten herkkyyden ja muutoksen suuruudet on arvioitu. Hankkeen vaikutusalueet vaikutustyypeittäin on tarpeen tarkistaa arvioinnin edetessä ja tarvittaessa laajentaa selvitystulosten perusteella. Vaikutusalueet vaikutustyypeittäin tulee arviointiselostuksessa perustella ja esittää karttakuvin. Arviointiselostuksessa kaikkien vaikutusten arvioinnissa tulee myös huomioida 0-vaihtoehto.

Vaikutukset tulee arvioida ilman lieventämistoimenpiteitä. Arvioinnin yhteydessä tulee esittää mahdollisia haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteitä. Arviointiselostuksessa tulee kuvata, millä tavalla lieventämistoimenpiteet ja epävarmuustekijät vaikuttavat vaikutusten merkittävyyteen. YVA-menettelyn aikana on hyvä selvittää mahdollisuus ajoittaa rakennusvaiheen työt ajalle, jolloin ympäristövaikutukset ovat vähäisimmät. Arviointiselostuksessa tulee kuvata, kuinka vaihtoehtojen valinnassa on huomioitu olemassa olevat maastokäytävät.

Vaikutukset maankäyttöön ja aineelliseen omaisuuteen

Arviointiohjelmassa on kuvattu alueen nykyistä maankäyttöä ja asutusta, hankealueen ja lähialueiden kaavoitusta sekä muita tiedossa olevia maankäytön suunnitelmia. Maakuntakaavoitus on huomioitu Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntien osalta. Vaikutusten arviointia varten selvitetään voimalinjojen reittivaihtoehtojen ja niiden

lähiympäristön nykyinen maankäyttö sekä voimassa ja vireillä olevat kaavat. Myös yleisötilaisuuksissa ja lausunnoissa saatu palaute huomioidaan.

YV: Arviointiohjelmassa on esitetty kaavoihin liittyvät lähtötiedot pääosin hyvin ja selkeästi. Etelä-Pohjanmaan liitto tuo esiin, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan 2050 sisältyy myös ekologisia yhteyksiä koskeva yleinen suunnittelumääräys. Pohjanmaan liitto huomauttaa, että arviointimenettelyssä tulee huomioida Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 arkeologista kulttuuriperintöä koskeva yleinen suunnittelumääräys. Yhteysviranomainen pyytää huomiomaan Etelä-Pohjanmaan liiton ja Pohjanmaan liiton mainitsevat asiat.

Hankkeen vaikutusten arvioinnin ja toteutettavuuden arvioimiseksi arviointiselostuksessa tulee kuvata hankealueen ja lähialueen ajantasainen tilanne kaikkien olemassa olevien kaavatasojen osalta. Arviointiselostuksessa tulee myös arvioida valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen hankkeessa.

Lainsäädännön mukaan hankkeen yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee arvioida olemassa olevien ja hyväksytyjen toimintojen yhteisvaikutukset. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan on tarpeellista arvioida yhteisvaikutuksia myös suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa siltä osin, kun niistä on saatavilla tietoa. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida erityisesti Tuovilan sähköaseman alueelle kohdistuvat vaikutukset, sillä asemalle on suunnitteilla liitettäväksi useita voimajohtoja.

Vaikutusten arvioinnissa tulee selvittää hankkeen vaikutukset aineelliseen omaisuuteen. Tämä on noussut esille Mustasaaren kunnanhallituksen lausunnossa sekä yksityisten jättämissä mielipiteissä. Yhteysviranomainen huomauttaa, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ei arvioida hankkeesta aiheutuvia kiinteistöjen arvon menetyksiä, mutta arvioinnissa tulee selvittää hankkeen vaikutukset aineelliseen omaisuuteen kuten menetetty pinta-ala, sekä palstojen pirstoutumisesta aiheutuvat vaikutukset.

Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pinta- ja pohjavesiin

Arviointiohjelman mukaan vaikutuksia maa- ja kallioperään arvioidaan asiantuntija-arvioina. Vaikutusten arviointi tehdään pääosin karttatarkasteluna. Maaperävaikutukset arvioidaan voimajohtojen pylväiden sijoitussuunnitelmien sekä alueelta olemassa olevan maaperätiedon perusteella.

Arviointiohjelman mukaan vaikutuksia pinta- ja pohjavesien laatuun ja määrään arvioidaan sähkönsiirtoreitin suunnitelmien, olemassa olevan ympäristöhallinnon avoimen tiedon, karttatarkastelun sekä tarvittaessa maastokäyntien perusteella. Voimajohtoreitillä sijaitsevat vesistöt ja luokitellut pohjavesialueet selvitetään. Hankkeen pinta- ja

pohjavesivaikutusten on arvioitu ajoittuvan voimajohdon rakentamisaikaan.

Geologian tutkimuskeskuksen kartoitusaineiston perusteella osassa sähkönsiirtoreittiä happamien sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyys on kohtalainen tai suuri.

YV: Osassa sähkönsiirtoreittiä esiintyy happamia sulfaattimaita suurella ja kohtalaisella todennäköisyydellä. Koska GTK:n aineisto on suuntaa antava, ei happamien sulfaattimaiden esiintymistä voida poissulkea niilläkään alueilla, joilla todennäköisyys on pieni. Arviointiselostuksessa tulee esittää, miten happamat sulfaattimaat huomioidaan hankkeessa sekä keinoja niiden aiheuttamien haittojen minimoimiseen.

Arviointiohjelman mukaan hankkeessa ylitetään vesistöjä. Arviointiohjelmassa ei ole esitetty voimajohdon ylittämien tai sitä sivuavien vesimuodostumien ekologista tilaa. Arviointiselostuksessa tulee arvioida hankkeen vaikutuksia voimajohdon ylittämien tai sitä sivuavien vesimuodostumien ekologiseen tilaan ja pintavesiin sekä uomien rakenteeseen ja rantavyöhykkeisiin. Sähkönsiirtoreitistä on arviointiselostuksessa esitettävä kartat, joilta uomat näkyvät. Arviointiselostuksessa tulee esittää toimenpiteitä vesistövaikutusten lieventämiseksi.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin

Sähkönsiirtoreitti kulkee useiden peltujen ja metsäalueiden läpi. Länsiosassa reitti kulkee olemassa olevan sähköjohdon vierellä Kyrönjoen itäpuolella. Suurin osa hankealueen metsistä on kuivahkoa tai tuoretta kangasta. Sähkönsiirtoreitille ei sijoitu metsälain 10 §:llä suojeltuja elinympäristöjä. Reitille sijoittuvat vähäiset suot on ojitettu. Voimajohtoreitiltä ei ole tiedossa luonnonsuojelulain 64 §:n tarkoittamia suojeltavia luontotyyppkejä eikä vesilain 2. luvun 11 §:n suojelemia kohteita. Hankealueen alkuosuudelle sisältyy luontoarvoja omaavia metsikköjä kuten muun muassa Kråkholmshällornan varttunut kuusisekametsä.

Arviointiohjelman mukaan vaikutuksia kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin arvioidaan asiantuntijatyönä. Aluetta on tarkasteltu muun muassa karttojen, ilmakuvien ja paikkatietojen avulla potentiaalisten suojelullisesti arvokkaiden elinympäristöjen paikantamiseksi. Kasvillisuusvaikutusten arviointi tehdään vertaamalla hankkeen aiheuttamia muutoksia ja niistä aiheutuvia vaikutuksia luontotyypeissä ja lajistossa nykytilaan. Erityisesti arvioidaan hankkeen vaikutuksia arvokkaisiin luontokohteisiin sekä luonnon monimuotoisuuteen, jolloin otetaan huomioon aluetasolla luontokohteiden muodostama ekologinen verkosto.

YV: Luontoselvitysten tekemisessä ja luontovaikutusten arvioinnissa tulee noudattaa Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -oppaassa (LUOPAS-opas) annettuja suosituksia. Suosituksista

poikkeaminen on perusteltava. Selvitysalueella tehdyt lajihavainnot tulee tallentaa laji.fi-sivustolle. Arviointiselostuksessa tulee arvioida vaikutukset erityisesti lain mukaan suojeltuihin ja muihin huomionarvoisiin luontoarvoihin tai poissulkea niiden esiintyminen hankkeen vaikutusalueella. Arviointiselostuksesta tulee käydä ilmi, miten vaikutusten suuruutta ja kohteiden herkkyyttä on arvioitu.

Arviointiselostuksessa tulee esittää luontoselvityksissä kuljetut kartoitusreitit ja niissä tehdyt lajihavainnot tulee koota karttaan. Lisäksi on selostettava, kuinka monta kertaa sama alue on kartoitettu. Vaikutusten arvioinnin yhteydessä tulee esittää lievennystoimia, joilla hankkeen haitallisia luontovaikutuksia voidaan lieventää.

Hankkeen suorien ja välillisten yhteisvaikutusten arviointi muiden maankäyttöä muuttavien hankkeiden kanssa on erittäin tärkeää. Erityisesti luonnonympäristöjen ja lajien elinympäristöjen laatuun ja yhtenäisyyteen kohdistuvat yhteisvaikutukset tulee selvittää ja arvioida arviointiselostuksessa. Selvitysten lähtötietoina tulee käyttää myös Suomen ympäristökeskuksen julkaisemia luontotyyppejä koskevia avoimia paikkatietoaineistoja.

Vaikutukset linnustoon

Hankkeen vaikutukset linnustoon arvioidaan asiantuntijatyönä. Vaikutuksia linnustoon selvitetään hankealueella ja sen lähiympäristössä vuoden 2025 aikana tehtävien linnustaselvityksien avulla. Arviointimenettelyyn sisältyy pesimälinnustaselvityksiä huomionarvoisten pesimälintulajien osalta, metsäkanalintujen soidinpaikkojen inventointeja ja pöllöselvityksiä. Muuttolintujen osalta hyödynnetään Kivine tuulivoimahankkeessa tehdyn kevät- ja syysmuuton seurannan tuloksia ja lisäksi sähkönsiirtoreitillä sijaitseville potentiaalisille peltoalueille kohdennetaan kevätmuuton seurantaa. Lisäksi hyödynnetään olemassa olevaa havainto- ja kirjallisuustietoa, sekä muita mahdollisia tietolähteitä ja esimerkiksi avoimia paikkatietoaineistoja. Maastonselvitykset kohdennetaan etukäteen potentiaalisiksi tulkittuihin kohteisiin. Keskeisimpänä tavoitteena on kartoittaa suojelullisesti merkittävien lajien esiintymistä suunnittelualueella ja mahdollisella vaikutusalueella.

YV: Osana linnustovaikutusten arviointia tulee tunnistaa linnuston kannalta kriittiset voimajohto-osuudet. Arviointiselostuksessa tulee arvioida lintujen törmäysriskiä voimajohtoihin sekä esittää tähän lievennyskeinoja.

Arviointiohjelman mukaan pesimälinnustaselvitysten lähtötiedoiksi on haettu ainoastaan voimajohtoreitin alueelle sijoittuvien petolintujen pesäpaikkatiedot. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että lähtötietoina tulee käyttää kaikkien lailla suojeltujen, uhanalaisten tai muuten huomionarvoisten lajien havaintotietoja. Selvityksissä tulee huomioida myös luonnonsuojelulain 70 § nojalla rauhoitetut lajit, jotka käyttävät

toistuvasti samaa pesää, sillä niiden pesien vahingoittaminen on kiellettyä ympäri vuoden.

Yhteysviranomainen katsoo, että suunnitellut pesimälinnuston selvitykset eivät ole riittäviä. Käytettävissä menetelmissä, ajankohdissa ja havainnointipäivien määrässä tulee noudattaa LUOPAS-oppaan ohjeistusta. Selvityksissä tulee ottaa huomioon alueella esiintyvän lintulajiston käyttäytyminen, jotta eri vuodenaikoihin aktiiviset lajit voidaan havaita. Pöllöjen ja metsäkanalintujen osalta vaikutusten arvioinnissa tulee maastoselvitysten lisäksi käyttää alueen aikaisempia havaintotietoja sekä kirjallisuutta, sillä kannat vaihtelevat eri vuosina voimakkaasti ravintotilanteen mukaan.

Arviointiohjelman mukaan muuttolinnustolle aiheutuvaa törmäyskuolleisuutta ja sen populaatiovaikutuksia arvioidaan tarvittaessa mallinnusten avulla tuulivoiman kannalta keskeisimmille riskialttiina pidettäville lajeille. Yhteysviranomainen huomauttaa, että muuttolinnustolle aiheutuvaa törmäyskuolleisuutta ja sen populaatiovaikutuksia tulee arvioida voimajohtojen kannalta keskeisimmille riskialttiina pidettäville lajeille. Arviointiohjelmassa esitetyt muuttolinnustonselvitykset eivät vastaa LUOPAS-oppaan ohjeistusta, eikä ohjeistuksesta poikkeamista ole perusteltu. Sähkönsiirtoreitti sijoittuu metsähanhen ja laulujoutsenen syys- ja kevätmuuttoreiteille sekä mahdollisille levähdysalueille. Yhteysviranomainen katsoo, että suunnitellut muuttolinnuston selvitykset ovat riittämättömiä. Yhteysviranomainen huomauttaa, että yhtenä vuonna tehtävien maastoselvitysten lisäksi muuttolinnustovaikutusten arvioinnissa tulee käyttää lisäksi alueen aikaisempia lintuhavaintotietoja sekä kirjallisuutta, koska yhtenä vuonna tehtävä maastoselvitys on altis satunnaisvaihtelulle.

Vaikutukset luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeihin ja muuhun huomionarvoiseen eläimistöön

Arviointiohjelman mukaan sähkönsiirtoreiteille ei ole suunniteltu tehtävän erillisiä lepakkoselvityksiä. Alueen lepakkolajistoa arvioidaan Kivine tuulivoimahankkeessa tehtyjen selvitysten sekä voimajohtoreiteille tehtävien elinympäristöanalyysien perusteella.

Liito-oravien esiintymistä on arviointiohjelman mukaan kartoitettu sähkönsiirtoreitillä vuosina 2021–2024 papanakartoituksena. Maastotyöt keskitettiin liito-oravan esiintymisen suhteen potentiaalisimmille metsäalueille. Selvityksen tarkoituksena oli selvittää liito-oravan mahdolliset lisääntymis- ja levähdysalueet, potentiaaliset elinalueet ja kulkuyhteydet sekä arvioida hankkeen mahdollisia vaikutuksia liito-oravan lisääntymis- ja levähdysalueisiin.

Viitasammakoiden esiintymistä on kartoitettu sähkönsiirtoreitillä keväällä 2022 ja 2023. Selvityksen tavoitteena oli selvittää viitasammakoiden esiintyminen ja mahdolliset lisääntymis- ja levähdysalueet

rakentamisalueiden läheisyydessä sekä arvioida hankkeen mahdolliset vaikutukset niihin.

YV: Yhteysviranomainen toteaa, että mikäli lepakkojen elinympäristöanalyysissä löytyy alueita, joilla potentiaalisesti esiintyy lepakkojen lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tai muutoin lepakkojen esiintymisen kannalta tärkeitä kohteita, tulee näillä alueilla tehdä maastossa lepakkoselvitys.

Arviointiohjelmassa esitettyjen tietojen perusteella tehdyt liito-oravaselvitykset eivät ole lajin inventointiohjeiden mukaisia eikä niistä voida vetää luotettavia johtopäätöksiä liito-oravan esiintymisestä. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee käyttää lajin inventointiohjeita noudattaen tehtyjä oikea-aikaisia maastoselvityksiä. Liito-oravaselvityksissä ja vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon lajin lyhytikäisyys, minkä vuoksi liito-oravalle soveltuviissa elinympäristöissä ei välttämättä tehdä lajista havaintoja yksittäisenä inventointivuonna. Reviirien väliaikainen tyhjeneminen kuuluu lajin ekologiaan. Tämän vuoksi liito-oravaselvityksissä on tarpeen kartoittaa maastossa myös lajille soveltuvat elinympäristöt sekä niissä havaitut kolopuut ja risupesät, vaikka alueilta ei olisikaan papanahavaintoja.

Viitasammakkoselvitysten osalta yhteysviranomainen huomauttaa, että lajin inventointiohjeiden (Nieminen & Ahola 2017) mukaan kuuntelukertoja viitasammakolle soveltuvilla alueilla tulee olla vähintään kaksi. Toisen käyntikerran voi jättää tekemättä, mikäli ensimmäisellä käyntikerralla havaitaan lajin lisääntymis- ja levähdyspaikka.

Vaikutukset luonnonsuojelualueisiin

Arviointiohjelman mukaan hankkeen vaikutukset lähialueella sijaitseviin suojelualueisiin arvioidaan asiantuntijatyönä. Vaikutusten arvioinnissa käytetään lähtötietoina Natura-tietolomakkeiden tietoja sekä paikkatietoja muista suojelualueista.

Alle kahden kilometrin etäisyydelle voimajohtoreitistä sijoittuu vain yksi Natura 2000 -verkoston alue; voimajohtoreitin pohjoispuolella sijaitseva Perämetsän Natura-alue. Arviointimenettelyn aikana selvitetään Natura-arvioinnin tarpeellisuus koskien Perämetsän Natura-aluetta. Selvityksessä arvioidaan, voiko voimalinjahankkeella olla välittömiä tai välillisiä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin ja voivatko vaikutukset olla mahdollisesti merkittäviä. Mikäli merkittävien vaikutusten mahdollisuutta ei voida sulkea pois, tehdään Natura-arviointi.

Voimajohtoreittivaihtoehdot kulkevat Mattilan (YSA259373) yksityismaiden luonnonsuojelualueen pohjoispuolelta noin 130 m etäisyydeltä ja Uusollilan (YSA258770) yksityismaiden luonnonsuojelualueen etelä-lounaispuolelta noin 400 m etäisyydeltä.

YV: Alustavan arvion mukaan Perämetsän Natura-alueen (FI0800105, SAC) osalta riittää arviointiohjelmassa esitetty selvitys Natura-arvioinnin

tarpeesta. Mikäli edellä mainitun selvityksen perusteella nousee esille varsinaisen Natura-arvioinnin laatimistarve, tulee Natura-arviointi toimittaa arviointiselostuksen yhteydessä.

Yhteysviranomainen pyytää huomioimaan Metsähallituksen lausunnon, jonka mukaan suunnitellun sähkönsiirtoreitin välittömässä läheisyydessä sijaitsee valtion omistamia suojeluun varattuja kiinteistöjä, jotka tullaan perustamaan luonnonsuojelualueiksi. Kyseiset kiinteistöt tulee huomioida arviointiselostuksessa ja arvioida hankkeen vaikutukset niihin.

Vaikutukset maisemaan, kulttuuriympäristöihin ja muinaisjäänneksiin

Maisemavaikutusten arviointimenetelminä käytetään maisema-analyysiä ja kuvasovitteina tehtyjä havainnekuvia. Kuvasovitteiden katselupisteet valitaan siten, että kuvilla voidaan havainnollistaa voimajohtolle tyypillisiä maisemallisia vaikutuksia, maisemallisiin arvoihin kohdistuvia ja voimajohtosta asutukselle tai virkistyskäyttäjille kohdistuvia maisemallisia vaikutuksia.

Lähtötietoina hankkeessa käytetään valtakunnallisia ja maakunnallisia maisema-alueita ja kulttuuriympäristöjä koskevia inventointeja sekä maakuntakaavoitusta varten laadittuja selvityksiä ja inventointeja.

Voimajohtoreitillä toteutetaan kiinteiden muinaisjäänneksen inventointi maastokaudella 2025. Maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset arvioi maisema-arkkitehti.

YV: Yhteysviranomainen korostaa, että havainnekuvia tulee tehdä erityisesti maisemallisesti herkiltä alueilta ja asutuksen läheisyydestä. Yhteysviranomainen pitää tärkeänä, että havainnekuville valokuvat otetaan objektiivilla, joka vastaa ihmissilmän näkymää. Havainnekuvien ottosuuntien tulee olla perusteltuja ja sellaisia, että havainnekuvat kuvastavat syntyvää muutosta maisemassa asutuksen näkökulmasta. Havainnekuville tulee huomioida maisemassa mahdollisesti näkyvät muut hankkeet, kuten tuulivoimahankkeet ja olemassa olevat voimajohtot.

Maisemavaikutusten lieventämiseksi tulee esittää sellaisia toimenpiteitä, jotka ovat toteutettavissa eivätkä ole riippuvaisia ympäröivän alueen maankäytöstä.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia tarkastellaan erityisesti voimajohton lähialueella. Ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista merkittävimmiksi on esitetty maisemavaikutukset sekä vaikutukset viihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin 50–60 metrin etäisyydellä voimajohtoreitistä Laihian Hakolassa. Lähin lomarakennus sijaitsee vajaan 100 metrin etäisyydellä voimajohtoreitistä Isonkyrön Saijolan alueella.

Lähtöaineistona ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa käytetään asukaskyselyä ja nähtävillä olon palautteita. Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten arviointimenetelmänä käytetään lähtöaineistojen asiantuntija-analyyysiä. Vaikutusten arvioinnin tekee sosiaalisiin vaikutuksiin erikoistunut asiantuntija.

YV: Arviointiselostuksessa tulee esittää asuin- ja lomarakennukset kartalla, sekä miten lähimmät rakennukset otetaan huomioon hankkeen suunnittelussa ja arvioida millaisia sähkömaneettisia vaikutuksia lähimpiin asuin- ja lomarakennuksiin aiheutuu.

Asukaskyselyn keskeiset tulokset tulee kuvata selkeästi arviointiselostuksessa.

Vaikutukset liikenteeseen

Liikennevaikutusten arvioinnissa keskitytään hankkeen vaikutuksiin liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen. Vaikutusten arvioinnin tekee liikennevaikutuksiin perehtynyt asiantuntija. Vaikutuksia liikenteeseen syntyy pääosin rakentamisen aikana voimajohtorakenteiden kuljetuksista ja muusta rakentamiseen liittyvästä liikkumisesta rakennus- ja purkamisvaiheessa. Voimajohtorakenteiden kuljettaminen ei ole edellyttänyt tyypillisesti erikoiskuljetuksia.

YV: Liikennevaikutusten arviointisuunnitelma ja nykytilan kuvaus ovat riittävät. Arvioinnissa tulee huomioida liikenteen vaikutukset hankkeen koko elinkaaren ajalta. Selostuksessa on kuvattava, millaisia ympäristövaikutuksia liikennemäärien kasvusta aiheutuu vaikutusalueen asukkaille ja ympäristölle. Arviointiselostuksessa tulee esittää kuljetusreittivaihtoehdot. Yhteysviranomaisen pyytää myös huomioimaan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen tiesuunnitelmat.

Vaikutukset ilmastoon

Arviointiohjelman mukaan ilmastovaikutusten arvioinnin tekee ilmastovaikutuksiin perehtynyt asiantuntija. Voimajohdon merkittävimmät ilmastopäästöt syntyvät aiempiin voimajohtohankkeisiin verraten rakentamisesta. Muita tyypillisiä vaikutuksia on puuston ja muun kasvillisuuden raivaamisesta aiheutuva hiilinielujen ja -varastojen poistuma voimajohtolinjan ja sen vaatiman infrastruktuurin alueelta. Hiilivarastoja purkautuu myös maaperästä pistemäisten kaivuualueiden kohdalta ja mahdollisten uusien teiden alta.

YV: Arviointiohjelmassa on tunnistettu voimajohdon elinkaaren pääasialliset päästölähteet. Ilmastovaikutusten arvioinnin ja laskennan menetelmät ja tulosten tulkinnat sekä niihin liittyvät epävarmuudet ja rajoitukset tulee esittää selkeästi arviointiselostuksessa.

Elinkaarivaikutusten ajallista sijoittumista tulee myös tarkastella. Arviointiselostuksessa tulee arvioida ilmastovaikutuksia paikallisten ja maakunnallisten ilmastotavoitteiden kannalta ja suhteuttaa niihin.

Arviointiselostuksessa tulee esittää poistuvan puuston määrä ja metsäisen alan häviäminen. Lisäksi tulee arvioida haitallisia ilmastovaikutuksia lieventäviä keinoja ja niiden käyttöönottoa. Vaikutuksia tulee verrata nykytilaan jättämiseen. Ilmastohyödyt ja -haitat on käsiteltävä toisistaan erillisinä.

Arviointiselostuksessa tulee esittää, miten ilmastomuutoksen sopeutumisen tarpeet ja ilmatoriskit arvioidaan ja kuinka niihin varaudutaan.

Haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot ja arvioinnin epävarmuustekijät

Arviointiselostuksessa esitetään toimenpiteitä, joilla haitallisia ympäristövaikutuksia voidaan vähentää. Nämä voivat koskea esimerkiksi voimalinjojen pylväiden sijoittelua, reittien linjauksia tai rakentamisajankohtaa.

Arviointiselostuksessa tullaan lisäksi esittämään arvioinnin epävarmuustekijät. Epävarmuustekijät esitetään kunkin vaikutusten arvioinnin osa-alueen yhteydessä. Arvioinnin epävarmuustekijöiden osalta keskitytään sellaisiin seikkoihin, jotka voivat selkeästi vähentää arvioinnin luotettavuutta.

YV: Arvioinnissa käytetyt ja tehdyt oletukset sekä tunnistetut epävarmuustekijät ja niiden vaikutus arvioinnin lopputulokseen tulee esittää vaikutustyypeittäin arviointiselostuksessa. Arvioinnissa tulee etsiä mahdollisuuksia ehkäistä tai lieventää hankkeen haittavaikutuksia kaikkien vaikutustyyppien osalta. Esitettävien haitallisten vaikutusten lieventämiskeinojen tulee olla toteutuskelpoisia ja riittävän konkreettisia.

Vaihtoehtojen vertailu ja hankkeen toteuttamiskelpoisuus

Hankkeen vaihtoehtojen vaikutuksia vertaillaan vaikutusten arvioinnin tulosten perusteella vertailutaulukon avulla. Vertailutaulukkoon kirjataan havainnollisella ja yhdenmukaisella tavalla vaihtoehtojen keskeiset vaikutukset. Arviointiselostuksessa arvioidaan myös reittivaihtoehtojen ympäristöllistä toteuttamiskelpoisuutta.

YV: Vaikutusten vertailu tulee toteuttaa selkeästi esitettynä arviointiselostuksessa. Vaihtoehtojen vertailussa tulee kuvata eri vaihtoehtojen ympäristövaikutusten eroavuudet sekä sanallisesti että taulukkomuodossa, erityisesti merkittävien ympäristövaikutusten osalta. Vertailussa tulee selkeästi huomioida myös hankealueen kehitys kyseisellä osuudella, mikäli hanketta ei toteuteta.

Vaikutusten seuranta

Arviointiselostukseen laaditaan tarvittaessa suunnitelma hankkeen ympäristövaikutusten tarkkailemiseksi, mikäli vaikutusten arvioinnissa nousee esiin merkittäviä epävarmuuksia tai arvioinnin tulosten

perusteella todetaan tarve erityisille seurannoille. Tarkkailun avulla voidaan havainnoida muun muassa sitä, kuinka hyvin nyt tehty arviointi vastaa todellisuutta. Lisäksi voidaan selvittää sitä, aiheuttavatko rakennustyöt sellaisia ympäristön tilan muutoksia, että niiden estämiseksi on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin.

YV: Tarkkailusuunnitelman tulee painottua erityisesti niihin vaikutuskohteisiin, joihin hankkeella on todennäköisesti merkittävää vaikutusta. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että arviointiselostuksessa kerrotaan kuka seurannasta vastaa ja miten seurantaa raportoidaan.

7 Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

ELY-keskus toimittaa lausuntonsa ja kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi asianomaisille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan viranomaisen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/kivine-voimajohto-YVA.

8 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 4600 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määriteltä suppean hankkeen mukaisesti (5–10 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

9 Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-
keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-
keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2025 2 §.

*Asia on käsitelty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja
luonnonvarat -vastuualueella.*

*Asian on esitellyt ylitarkastaja Miia Lae ja ratkaissut ryhmäpäällikkö
Elina Venetjoki.*

*Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä
asianhallintajärjestelmässä. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on
asiakirjan viimeisellä sivulla.*

Liitteet

Liite 1. Annetut lausunnot ja mielipiteet
Liite 2. Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Jakelu

Energiequelle Oy
Ramboll Finland Oy

Vöyrin kunta
Isonkyrön kunta
Laihian kunta
Vaasan kaupunki
Mustasaaren kunta

Tämä asiakirja EPOELY/3588/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/3588/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lae Miia 06.08.2025 12:36

Ratkaisija Venetjoki Elina 06.08.2025 12:40

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOHJE

Viranomaisen, jolta oikaisua vaaditaan

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus).

Viranomaisen, jolle valituskirjelmä on toimitettava sekä oikaisuvaatimusaika

Asian käsittelystä perittävää maksua koskeva oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa ei antopäivää oteta lukuun. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua vaaditaan (miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi)
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen on liitettävä oikaisuvaatimuskirjelmään valtakirja (Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus niin määrää.)

Oikaisuvaatimuksen perille toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi tuoda perille vaatimuksen tekijä itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse, sähköpostitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen toimittamisesta sähköisesti säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

käyntiosoite:
Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffintie 35, VAASA
Pitkänsillankatu 15, KOKKOLA
Aukioloaika: kello 8.00 – 16.15

postiosoite:
PL 156, 60101 SEINÄJOKI
PL 262, 65101 VAASA
PL 77, 67101 KOKKOLA

puhelin: 0295 027 500
sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Sähköinen asiointi –lomake: <https://www.ely-keskus.fi/asiointi-ja-yhteystiedot>

Muu asiointi > Yleiset asiointilomakkeet > Yleinen asiointilomake yrityksille, yhdistyksille, toiminnanharjoittajille, kunnille ja viranomaisille (asiointipalvelu.ahtp.fi). Tähdellä merkityt kohdat ovat pakollisia.